



Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svetlobo dane od c. k. krajske kmetijske družbe.

Tečaj VI.

V sredo 23. svečana 1848.

List 8.

Edini dol.

(Gorenska pravlica.)

V nedeljo hude zime so kmetu z Gojzda *) se
Do zadnje bilke svislil vse klaje spráznile;
De bi tedej živini bilo poklasti moč.
Sinovama velel je po klajo it' rekoč:

»Živina nima jesti; stradála de ne bo,
Je treba, de v senožet grestá ji po senó;
Res, danes je nedelja, alj iti morata
Po dvoje vlak **) u góro, — očeta vbogajta!«

»»Nedelja, oče, dans je, nedelja sveti dan,
Nedelja, velik praznik, povsod je praznovan!
Se ne spodobí danes hoditi na goró,
Sej sosed nam posodí za silo že senó.««

Tak prósita sinova očeta stariga,
De saj bi na nedeljo v goró ne lázila;
Alj oče nagle jeze besede ponóví,
Ter žuga zlo, če berž se povelje ne stóri.

»Ni zgovora — poprime — koj morata v goró
Gorjé, če v štirih urah sená domá ne bó!
Velévati ne dajta po dvakrat si nikár,
Če vama je beseda očetova kej már.«

Sinova, kér sta vedla de vbogát' morata,
Nerada, tode vender na pot se dvigneta;
Seer sonce je sijalo, alj mraz je blo na moč,
Kér sneg je zopet padel bil nov preteklo noč.

O mrazu in po snegu prigazita do vlak,
Na vsacim udu nju pa oterpnjen bil je vsak,
Zatorej brez omude se verneta nazaj,
De pred na górkó z mraza domú prišla bi saj.

Že sta senó privlekla do srede skor goré,
Od Gojzda deljeó uri četerti piéli dvé,
Kar plaz neznán odterga se ravno nad njima,
In predin se zavésta, podsulo je oba.

In oče pa, ko ravno je gledat šel, če že
Domú sinova njega skor prideta z goré,
Z lastnim' očmi je vidil, kakó je plaz snegá
Podsúl edina otroka, edina dva siná!

Strahú se strese, več ne deržé kolena ga,
Na tla telebi, zdihne: »Edina dva siná!
Edina moja, kje sta? Zadelá mene, vém,
Za greh je roka Božja!« — ne dihne več potém.

Nad Gojzdam je senožet, prigodbe grózne kraj,
Edini dol od zdiha se zove zmír se zdaj, —
In žalostne prigodbe té še današnji dan
Se z grozo vedno spomni in strahoma Gojžan.

M. Valjavec.

Priporočilo natanjčnih pošéto (Zollstäbe).

Rokodelcam na znanje.

Natanjčno delo tirja natanjčno méro. Naj
bo prost rokodelc ali pa učen umetnik: vsakimu
je pri njegovih izdelkih natanjčne mére potre-
ba. Ne le samo lepóta izdelkov, temuč tudi njih
terdnost in terpečnost se vpíra na pravno méro.
Če se je tedej umetnik ali rokodelc pri svojih iz-
delkih véčasih le za pičico ali čertico zmotil, že je
celo delo pokaženo, ali pa saj ni tako lično, kakor
bi imelo biti. Torej so pa tudi dela navadnih de-
lavcov, katerim na natanjčni méri in priméri ni veliko
ležeče, dostikrat vse drugači, kakor so jim bile
naročene, in v svojo lastno škodo jih morajo po
dvakrat ali trikrat popravljati ali pa še clo zavreči.
Pošét (Zollstab) je tedej pervo in nar potreb-
niši orodje vsaciga rokodelca, in gotova resnica
je, de natanjčni pošét še le praviga mojstra
dela. Večidel naših mojstrov ne obrajšta tega orodja,
kakor bi imelo biti, torej tudi svoje učence pre-
malo vadijo v taki natanjčnosti. Zakaj če pogle-
damo naše navadne pošéte, ki jih štacunarji skorej
po nič prodajajo (eden veljá en groš) se bomo
berž prepričali, de s tacimi pošéti, na kterih so le
palci (Zolle) zarisani, se ne da nič práv na tanjko
zmeriti. Angleži, prvi mojstri v izdelovanji masín
in umetnih izdelkov, imajo pošéte, na kterih je
vsak palec v osem enacij delov razdeljen in s
številkami zaznamovan, takó de se ni ne za
čertico pomote bati. Angležki mojster nosi zmirej

*) Gojzd je majhna vas na Gorenském. Koj nad Gojzdam se
dvigne gora, kjer imajo Gorci ali Gojžani svoje senožeti.
Vsaka senožet, večidel dolinice, ima svoje imé, ktero je
legi ali velikosti primerjeno, ali od kake druge take reči
osnovano. Med družimi je »Edini dol« taka senožet, ki
je svoje imé od pričjóce zgodbe dobila. —

**) Vlaka je kup sená, ki do zime v gori ostane, in se še
le po snegu domú spravi, de se ga takó manj pogubi. Iz
srede vlake, ki je s tertami zvezana, molí veja, duša ime-
novana, za ktero se kup po snegu vleče.